
Praktverk med skjønnhetsplett

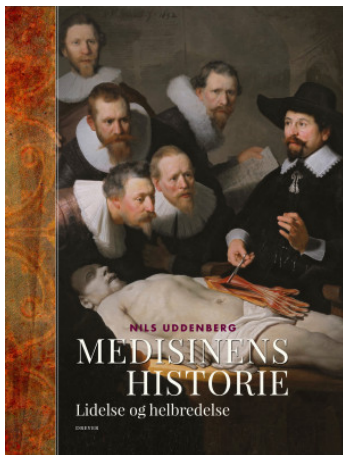

ANMELDELSER

ØIVIND LARSEN

Professor emeritus, Institutt for helse og samfunn
Universitetet i Oslo

Nils Uddenberg

Medisinenes historie

Lidelse og helbredelse. 748 s, ill. Oslo: Dreyers forlag, 2018. Pris NOK 499

ISBN 978-82-8265-435-7

To lykkelige omstendigheter førte frem til et lykkelig resultat – det foreliggende medisinhistoriske oversiktsverket av Nils Uddenberg.

Det første som skjedde, var at man i Sverige, klokt og fremsynt, slo sammen Karolinska Institutets og Svenska Läkaresällskapets eldre boksamlinger, supplerte med materiale fra annet hold, og i 1997 opprettet det såkalte Hagströmerbiblioteket, oppkalt etter Karolinska Institutets første rektor Anders Johan Hagströmer (1753–1830). Det er blitt et stort, medisinhistorisk forskningsbibliotek, plassert i det gamle Haga tingshus i Hagaparken i Stockholm.

Den andre omstendigheten var at den meget allsidige svenske psykiateren, forfatteren og professoren Nils Uddenberg (f. 1938), ifølge innledningskapitlet i den foreliggende boken, våknet en høstmorgen for noen år siden og visste at han skulle skrive en medisinhistorie.

Det var en god kombinasjon av hendelser.

Uddenberg brukte Hagströmerbiblioteket som arbeidsplass, dykket ned i litteraturen i flere år, og ga ut en tobinds medisinhistorie på svensk i 2015. Den er nå godt og levende oversatt til norsk av Lars Nygaard, og samlet i ett bind.

Det er blitt en god og lettleselig oversikt, der de store linjene og de små detaljene balanserer hverandre. Boken er rikt illustrert, og bildene har uten unntak høy kvalitet. Mange av dem er i og for seg «standardillustrasjoner» i medisinhistorien, men her finnes de i sin sammenheng.

Denne anmelder veksler imidlertid mellom begeistring og undring. Det er nemlig noe viktig som mangler i boken. Uddenberg beskriver sin arbeidsmetode i innledningen. Han har lest oversiktsarbeider og studert originalarbeider. Hvorfor har han ikke da tatt med en litteraturliste, slik at leseren kan vite hva hans egen tekst bygger på? Medisinhistoriske oversiktsverk er ofte nokså forskjellige, alt etter hvor de er skrevet og til hvilken tid. Hva som legges vekt på, varierer. Derfor er en litteraturliste viktig for leseren. Dessuten: Det som gir medisinhistoriefremstillinger et langt liv, er nettopp litteraturlister, ofte mer enn tekstens kontekstbundne vurderinger. Uddenbergs bok har detaljert bildeliste og godt register, men liste over kilder? Nei! Dette oppfatter jeg som en skjønnhetsplett som både forfatter og forlag bør tåle kritikk for.

Uddenbergs medisinhistorie vender seg til lek og lærd. Den fortjener å bli kjøpt og lest. Boken vil sikkert fort bli utsolgt. Da kan man ta med kildehenvisninger i neste utgave.

Publisert: 10. desember 2018. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.18.0797

Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 11. juli 2026.